

REDACTIUNEA,
ADMINISTRAȚIUNEA ȘI TIPOGRAFIA
Brașov, piața mare nr 30
TELEFON Nr. 226.
Serisori neromâne nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se restituie
înscrise.
Se primesc la Administrație
Brașov și la următoarele
SIBIU DE ABONAMENTI:
In Viena la M. Dukas Nachr.
In Angenfeld & Emmerich Les-
ser, Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppelk.
In Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
pold (VII Krasóbet-körut).
Prețul inserțiilor: o serie
garantată pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese, după cerință și învo-
ială. REGULA MEA pe pagina
pe o serie 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXXI.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru ARSUL-UNGARIA:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
PENTRU ROMÂNIA ȘI STRĂINĂȚATE:
Pe un an 40 franco, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumeră la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
ABONAMENTUL PENTRU BRAȘOV:
Administrația, Piața mare
târgul Inului Nr. 30. etagiu
I. Pe un an 30 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 6 cor.
Cu dusul acasă: Pe un an 34
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un asem-
pliar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 67

Brașov. Duminică 23 Martie 5 Aprilie

1908.

Deputații naționaliști și chemarea lor.*

I.
E permis oare ca cine-va să se mai ocupe de chemarea deputaților naționaliști, după ce de doi ani această nu se așează și nu stăruiesc decât pentru a-și împlini chemarea așa după cum ei și-o înțeleg? Delicat lucru a reveni acum de-odată asupra acestei teme, și încă tocmai într'un moment, când deputații din grupul naționalist desfașură în camera ungară, în deplină solidaritate, cea mai energică luptă opozițională, din câte au susținut dela venirea la putere a coaliției. Și totuși este ceva, ce face pe fiecare Român binesimțitor dela noi să fie cuprins de un fel de jale în fața acestei lupte fără de nici un sort de izbândă și să se întrebe cu îngrijire, care este și poate fi în adevăr chemarea deputaților naționaliști?

Clubul s'a înființat sub egida principiului de solidaritate între Români, Slovaci și Sârbi, și tot ce a întreprins până acum în dietă a făcut din punctul de vedere al intereselelor comune de apărare, ce leagă pe aceste naționalități între sine. S'a format așa zicând o coaliție naționalistă opozantă față cu coaliția maghiară dela putere.

Disproporțiunea între aceste două coaliții e prea învederată, decât să mai fie de lipsă a-o accentua aici în special. Ceea ce a dat însă acestui raport între disparența minoritate față cu marea majoritate parlamentară, o importanță deosebită, este marcarea situației reale, exceptionale din țară prin ființa de față a acelei minorități, care ori în ce condițiuni a ajuns să intre în dietă, ori și cât ar fi fost și ar fi desconsiderată, marchează totuși

* A se vedea și articolele „Situație” din nr. 59 și 61 al „Gaz. Trans.” din anul curent. — Red.

groaznică disproporție între guvernanți și guvernați. între minoritatea dela putere și majoritatea poporului, frustrate de dreptul ei de reprezentare în parlament.

Maghiarii înșiși sunt aceia, cari prin neastâmpărul lor pasionat au făcut să se accentueze mai tare marele contrast, vorbind tot mereu despre „deputații naționalităților”, fără ca să vrea să recunoască pe față „naționalități” ori un „partid al naționalităților”.

Hartașia cu vorbe și cu insulte — va mărturisi-o fiecare — ne-au saturat până în gât și ne umple de disgust. Dar ceea ce este mai rău, izbucnirile pătimașe ce se îndreaptă în contra naționaliștilor din dietă, au început să stârnească în inima noastră compătimire, și acesta — o spunem cu toată sinceritatea — este momentul cel mai critic, ba primejdios chiar, ce s'a putut ivi în decursul activității parlamentare a deputaților naționaliști; primejdios deopotrivă pentru viața sufletescă a lor și a obștei naționalităților, a căror interese ei, nu ne indoim în toată sinceritatea, doresc și voiesc a le reprezenta.

Aici am ajuns la punctul punctelor, la întrebarea, ce se impune azi cu putere elementară ori și cărui Român cu puțină rațiune și prevedere: Care este și poate fi adevărata chemare a deputaților naționaliști?

Fost'a și este misiunea lor de a servi ca pionii pe o scândură de șac, spre a marca sau a ascunde planurile tainice ale celor ce trag figurile? Și încă odată, fost'a și este chemarea deputaților naționaliști de a servi involuntar drept mijloc — ne ferim de a zice unealtă — spre a ușura jucătorilor de șac trecerea dela o stare, ce nu se mai poate ține, la altă stare, despre care înainte vedem și simțim că nu va fi mai bună, de nu cumva chiar mai rea?

S'a dat lozinca, că trebuie să avem și noi votul universal, că așa-i hotărât în sfatul Domnitorului, ca în ambele sfere dualiste cu ajutorul votului universal să se niveleze și să se cioplească și netezească așperitățile vechiului sistem de reprezentare curialist și oligarhic, pentruca Coroana să fie mai ferită în viitor de crizele interioare, ce s'au produs până acuma în viața de stat, în urma îndărătuiciei celor, cari se simțiau stăpâni pe parlament.

Transiția dela noi e vorba să se sfârșească și ea, ca în Austria, cu această reformă electorală. Nimeni nu va ignora însă deosebirea ce este între șansele, ce le-a avut votul universal în Austria și între acele, ce le poate avea în Ungaria. Aici contrastul, ce se vede între nizuințele celor două coaliții din dietă, devine mai substanțial și mai primejdios, fiindcă coaliția ce se oglindează în clubul naționalist dietal, n'are mijloc și modru de a putea și ea să intre în contact și în înțelegere cu coroana ca să-și valideze cât de puțin interesele în cadrul dat constituțional.

Speranțele sunt totdeauna frumoase și mai au pentru noi Români cu deosebire farmecul de a ne ține în loc, hrânindu-ne răbdarea tradițională, până când doară-doară se vor mai schimba vremile!

Acum s'au deșteptat speranțele prin lățirea părerii, că votul universal ne va ridica pe subsuoară și că în viitor vom fi și noi, „naționalitățile”, reprezentați nu cu 25, ci cel puțin cu 50, dacă nu chiar cu 100 de deputați în dietă. Aceste păreri se lățesc chiar din sinul deputaților naționaliști, cari par a-și fi concentrat și cristalizat toată problema lor, în lupta, ce se cred datorii a-o purta pentru a face să invingă adevăratul principiu al votului universal.

Mareată problema, la care de sigur e gata să contribuie fiecare Ro-

mân de inimă. Întrebăm însă: Este și poate fi singura chemare a deputaților naționaliști de a merge în fruntea celor ce luptă pentru votul universal? Este și poate fi singura misiune a lor, mai ales în împrejurări așa de încurcate și dificile ca cele de azi, când șansele reale ale luptei apar atât de problematice?

Noi altfel ni-am încipuit și ne închipuim chemarea deputaților naționaliști.

La jubileul „Gazetei”.

Sibiu, în 20 Martie (2 Aprilie) 1908.

Mult Stimate Domnule!

Asociându-mă și eu la numărăosele felicitări, din toate părțile, adresate D-niei Tale din incidentul jubileului de 70 de ani al „Gazetei Transilvaniei”, îți doresc și eu din inimă viață bună și îndelungată, cu tărie și putere până la cele mai depărtate margini ale vieții omenești, iar „Gazetei Transilvaniei” îi doresc existență și mai îndelungată.

Știind însă, că la existența unui asemenea ziar, în aceste timpuri grele, pe lângă sprijinul moral se mai cere și sprijin material, Văși recomandă D-le Director, din incidentul jubileului, să inițiați înființarea unui fond, prin care să se asigure și pe viitor existența „Gazetei Transilvaniei”.

Dorind a contribui și eu, după putință la acel fond, prin mandat poștal, Vă trimit un modest ofert de cinci sute coroane, cu dorința ferbinte, ca exemplul meu să afle răsunet la toți partinitorii „Gazetei Transilvaniei”.

Unul din cei mai vechi abonați, care nu voiește să știe stânga ce face dreapta.

Girișul-român, 12 (25) Martie. —

Din câmpia, unde plugul răstoarnă brazda neagră, spre hrana trupească, vin ați gratula scumpă Gazetă, care

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Demagogie criminală.

De Aurel C. Popovici.
— Urmare. —

I.

Și la noi se știu și mai ales se simt aceste primejdii din Apus. De aceia mulți dintre noi am fost trist surprinși văzând că și în liniștitul Sibiu, orașul de reședință a mitropoliei ortodoxe române și a celei mai de seamă „Asociații” culturale de peste munți s'au ivit socialiști români. Și încă cu înclinări anarchiste. Nu chiar propagatori ai acțiunilor directe, ci numai premergătorii teoretici ai lor. Și nu în clasa „proletarilor”, ci chiar a „domnilor”, a „boerilor” români. E vorba de revista bilunară „Luceafărul” care apare sub îngrijirea d-lor Octavian Goga și Octavian Tăslăuanu. Dl Goga e un tânăr poet. Dar nu d-sa a scris acel lung prim articol „Două culturi” despre care vorbesc. M'am mirat și s'a mirat multă lume că articolul a putut să apară sub îngrijirea d-sale. Articolul e scris de dl Tăslăuanu. El a făcut în cercuri serioase din București, fie liberale, fie conservatoare, efectul unei bombe. Și într'adevăr e fără precedent în publicistica cultă, ca o revistă cu program de literatură serioasă, pe care mulți o încu-

raju cu drag, și care intrase în familie, să înceapă într'o bună dimineață a ne debita o proză incendiară, garnisită cu ideile cele mai revoltătoare demagogii socialisto-anarhistice.

Dacă autorul și-ar fi publicat articolul în foaia socialistă „Népszava” dela Budapesta, care se vede că l'a inspirat, s'au în vre-una socialistă dela București, n'am avea nimic de zis. Dar într'o revistă scrisă pentru preoți și învățători? Pentru proprietari, avocați, profesori și funcționari? Pentru „domni” cu un cuvânt? Un articol de o sanguinară dușmănie contra acestora? De o ură nebună contra Românilor „stăpânitori”? În contra României și a întregii ei pătri conducătoare? Dar să vedem mai de aproape cuprinsul lui.

Autorul e contra diferențierii societății noastre în clase. În clasa celor culți, sau cum zice el a „domnilor” a „boerilor” și în clasa celor de o cultură inferioară sau a țărănilor. El este pentru „desființarea clasei de boagi”. Sans phrase. Numai așa s'ar putea vorbi, după el, de o cultură națională, fiindcă atunci „intelectualii, bărbaii de Stat, oamenii de știință. etc. n'ar fi exploatarea muncii țărănești, ci sprijinitorii ei.

Deosebirile însușirilor intelectuale nu ar servi de bază pentru diferențierea socială în stăpâni și stăpâniți, ci numai pentru o împărțire dreaptă a muncii colective. Care va să zică colectivism pur! Ba chiar

de cea mai ferbinte temperatură, după cum se vede din explicațiile următoare: „In România, domni au pus mâna pe pământ, pe urmă au făcut legi cari apără dreptul de proprietate. Și numai de oarece domni sunt stăpâni pe pământ, se explică de ce nu trebuie să lucreze. Se explică și necesitatea Statului pentru dânșii, dar numai pentru dânșii, fiindcă brațelor muncitoare le e indiferent dacă lucrează pământul boeresc sub stăpânire românească, turcească sau rusească! Cum vedem: teoria anarhistă, care contestă necesitatea Statului și care consideră naționalitatea ca o „superstiție” a celor de jos, ca un mijloc de exploatare din partea celor de sus! Așa că autorul, dacă face parte din clasa „brațelor muncitoare”, nu se mai consideră Român, iar dacă totuși s'o mai fi simțind Român, atunci face și el parte din afurisita aceia clasă de stăpânitori!

Dar să nu-l încurcăm. Și astfel: „Știm că România de 40 de ani e un Stat independent, cu rege, cu ministrii, cu armată pe uscat și pe apă. Pentru ce toate acestea?” Și d-l Tăslăuanu dela Sibiu desleagă sențios această enigmă declarând, cu Karl Marx și ceilalți „tovarăși”: Pentru că „Statul (român) nu e al țărănilor, ci al domnilor!” În asemenea împrejurări de „tirănie”, firește că autorul atacă și școala zicând: „Școala pe care o fac domni la șale este făcută după pedagogiile domnești”. Iată că și nenorocitul Gheorghe

Lazăr și luptătorul cu mizeria Gheorghe Sincal și alții făcuseră parte, fără să știe, din clasa „stăpânitorilor exploatare”. Mai ales că dela ei începe odraslele țărănilor sunt „condamnații de domni să suporte chinul școlăriei, iar când vor fi mari vor duce același trai strămoșesc de muncă, vor plăti aceleași dări pentru țară, vor trimite an de an floarea feților voinici la oaste. Asă dară școala e un chin, munca e o belea, dările sunt un lux cerut de exploatare, iar oastea o invenție „domnească” pentru a apăra averile și situațiile „domnilor”. Dar „domni” dela orașe, adică marii proprietari sau capitaliști, înțeleg o clasă întregă de lefegii: administratori, judecători, dascăli, ofițeri cari sunt plăți din dările adunate dela țărani.

Idealul d-lui Tăslăuanu se apropie, cum se vede, de starea primitivă a omnirii proslăvită de Rousseau. Se vede însă că autorul și aici nu și-a scos ideile din scrierile vestitului visător, ci din broșuri de vulgarizare. „Bine înțeles, zice el, că întreaga organizație se afirmă că e în interesul națiunii. Toti lefegii boierilor, împreună cu aceștia se consideră de conducători „firești” ai neamului, ai țării... Unii sunt naționaliști, alții democrați, alții poporanști. Și boerii înșală pe oamenii din popor, le dau câte un os de ros, și mai fac și câte o reformă, așa de ochii lumii. Așa e în România”. De aceia evident că

În timp de 70 de ani, pe câmpuri albe ai depus, în şiruri negre, multe idei folositoare celor dornici de cetit. În 70 de ani multe ai avut de suferit şi pe toate le-ai biruit; Tu ai fost o piatră nestimată în mijlocul valurilor mării. Să trăeşti încă mulţi ani spre luminarea poporului şi fericirea naţiunii, căci *apa trece pietrele rămân.*

Ioan Blaga.
paroch şi plugar.

Brăila, 17 Martie. — Mă închin muncii serioase şi bătrâne săvârşite în timp de 70 ani, care a căutat numai şi numai lumina României. Fie în veci binecuvântată cu toţi stălpii ce o ţin!

Spireo-Tomescu

Stey, 18 (31) Martie. — Acel bărbat cu virtute, care a luat de 30 ani comanda măreaţă a vestitoarei neadormite, de care se bucură tot Românul, e bravul şi mult meritatul Dr. Aurel Mureşianu, căruia îi urez încă 20 de ani de luptă. Precum ne bucurăm cei mai vechi abonaţi, să se bucure şi tinerimea înainte mergătoare de veştile şi sfaturile „Gazetei”, în toate unghiurile şi cele mai ascunse de Români, cari ca şi mine, nu au altă distracţie, decât aşteptând în toată ziua sosirea „Gazetei”.

Ioan Mikşa.

Kossuth despre audienţa sa la Maj. Sa Monarchul. Venind alaltăieri la cameră Kossuth a fost întâmpinat de numeroşi deputaţi cu întrebări relativ la decursul audienţei de Joi. Despre conţinutul convorbirilor urmate între dânsul şi Maj. Sa, Kossuth a spus numai atât, că este foarte mulţumit cu rezultatul călătoriei sale la Viena. Cu atât mai mult a vorbit despre lucruri exterioare, care stau în legătură cu audienţa, relevând cu mare satisfacţie că în castelul Schönbrunn a auzit pretutindeni numai vorbă maghiară. Deja la intrarea în palat a fost salutat de portar în limba statului. (Grozav! — N. Cul.) În departamentele regelui erau postări exclusiv gardişti maghiari, camerierul l'a agrărit deasemenea ungureşte. Monarchul însuşi l'a primit în idiomul maghiar şi în decursul audienţei s'a folosit cu predilecţie de limba maghiară.

Ziarul „Fremdenblatt” apreciând importanţa audienţei lui Kossuth crede că această audienţă a adus cestiunea urcării soldelor ofiţerilor cu un pas mai aproape de realizare. Probabil, că în viitorul cel mai apropiat se vor începe tratări între guvernul maghiar şi ministerul comun de războiu.

Despre rezultatul audienţei lui Kossuth scrie »Az Ujság»: — Nu ştim nimic, dar aceea e sigur, că Kossuth a salvat patria.

»Chiar unirea într'un singur Stat a indivizilor, cari alcătuiesc neamul românesc, nu ar aduce cu sine unirea culturală a neamului întreg». Prin urmare: »Peste tot, ori-ce fel (sic) de legătură cu România de astăzi nu poate aduce mult bine pe seama ţărănimii noastre».

În special despre Ardeleni, autorul mai susţine că mai înainte, (când nu erau decât domni unguri), nu au fost aşă de »exploataţi» cum sunt astăzi de către »pătura cultă (română) care e tot mai hrăpărească şi mai doritoare să adune cât mai mult pentru urmaşii din domnie». D-lui Tăslăuanu nu-i place şcoala, precum se vede, din principiu. Nici cea românească din Ardeal nu mulţumeşte pe acest luminător al poporului, pentru-că »numai interesele de domnie ale Habsburgilor ne-au înzestrat şi pe noi cu şcolii» — şi această crimă d. Tăslăuanu nu o poate ierta Habsburgilor. Mai bine eră, fireşte, dacă ei nu ne înzestrau cu şcoala, căci atunci şi d. Tăslăuanu rămânea probabil ţăran neaşa şi azi ne-ar organiza el şcoale după — pedagogiile ţărăneşti şi după antipatiile sale pentru şcoală. Înţelegem deci melo-dramatică mahnire a noului aderent al d-lor Birăuţiu şi Ponta, când îşi încheie compoziţia de stil cu constatarea lugubră că »poporul nostru de ţărani astăzi are să suporte balastul unei domnii naţionale (româneşti)»!.....

Cred că ajunge?...
(Va urma.)

Coaliţia rămâne la oală până la cel mai estrem hotărâre al erei de tranziţie. De aici fireşte ar urma că regele a vrut să pună capăt tranziţiei, dar că lui Kossuth i-a succedat să împedice aceasta. Faţă de această curată înşelăciune optică, că partidul independentist să legătuescă de săptămâni în coace, că va lua guvernul, ca să rezolve cecitunile pendente, căci dacă aceasta ar fi fost un plan serios, atunci nu Kossuth ar fi învins pe regele, ci regele ar fi dat aprobarea sa la propunerile lui Kossuth. Dar cine ar cuteza să creadă, că Francisc Kossuth lasă după cum vrea regele şi nu regele după cum vrea Kossuth?

Camera deputaţilor austrieci s'a deschis alaltăieri. Joi, din nou. Preşedintele camerei, Weisskirchner, a adus la cunoştinţa deputaţilor, că între proiectele guvernului transpuse camerei spre deliberare, se află proiectul de lege privitor la contingentul ordinar de recruţi şi proiectul privitor la urcarea contingentului de recruţi din armata teritorială (Landwehr) pro 1908.

Ameninţarea cu palme. »Az Ujság» cu data de azi scrie: »Mare lucru! D-l vicepreşedinte Rakovszky ameninţă în şedinţă plină a camerei cu palme pe un soţ al său deputat. Cine ştie, dacă n'ar şi realiza aceasta ameninţare? Rakovsky, când prezidează nu ameninţă nici odată cu palme ci dă palme, şi atunci e aprobat şi aplaudat. De ce să nu'l aprobe şi să'l aplauzeze când numai ameninţă cu palme? Într'un ton aşa de fin politici englezi nu se tratează unii pe alţii. Rakovsky deci poate pretinde cu drept pentru sine atâtea cinste, câtă se dă preşedinţilor englezi».

Cu palme n'a ameninţat însă numai vicepreşedintele, ci la aceasta manieră fină s'au dat şi alţi membrii ai majorităţii. Unul din ei a ameninţat în şedinţa de Sâmbătă a camerei pe deputatul Aurel Vlad cu palme, — ameninţare pe care preşedintele n'a auzit-o or s'a făcut că n'o aude — ear când în şedinţa de Luni d-l Vlad a cerut explicaţie a fost întâmpinat cu huiidiu. Nu-l vorbă deputaţii coaliţiei se ţin la nivelul culturii. Numai aşa înainte!

Cestiunea limbilor în Boemia. În şedinţa de Joi a comisiei bugetare oratorii germani şi cehi au declarat că, deşi nu sunt satisfăcuţi de declaraţiunile guvernului, sunt gata a colabora cu guvernul pentru a regula cestiunea limbii boheme printr'o lege. Comisiunea a adoptat apoi bugetul justiţiei.

Rezultatul întrevederii din Veneţia. Ziarul »Echo de Paris» publică o declaraţie a unui distins diplomat, după care Franţa, Anglia şi Italia sunt inclinate pentru o primire favorabilă a propunerii Rusiei pentru Macedonia. Italia în special primeşte cu mare satisfacţie propunerea Rusiei, pentru-că întrevederea din Veneţia s'a terminat cu o mare desamăgire. S'a dovedit că Germania, ţine mai presus de toate cu Austro-Ungaria şi nu e dispusă a sprijini străduinţele Italiei în Balcani. Germania speră, că propunerea Rusiei nu va fi primită şi are gata un nou proiect, care a fost obiectul discuţiei la ultima întrevedere dintre Bülow şi Aehrenthal. E probabil, că Turcia a şi fost incunoştinţată de acest proiect prin reprezentantul Germaniei la Constantinopol, baronul Marschall.

Începerea construcţiei liniei sandjocale. Din Constantinopol se telegrafiază că Sultanul a înştiinţat pe ambasadorul austriac că Turcia a numit pe delegaţii săi la fixarea traseului căii ferate sandjocale. Aceşti delegaţi se vor întâlni cu cei austriaci la Mitroviţa, la 15 Aprilie când lucrările pregătitoare vor şi începe. Se crede că construcţia liniei se va începe chiar în vara aceasta.

Camera franceză a adoptat cu 497 voturi contra 5 proiectul de lege al amnistiei.

Mizeria ţăranilor în Transilvania.

Correspondenţa telegrafică ungară află din Oradea-mare următoarele: În cercurile Beiuş şi Vascău a izbucnit o boală care face mari ravagii. Medicii declară, că ea provine din hrana proastă a ţăranilor. Situaţiunea ţăranilor este aşa de proastă că ei nici nu are ce mânca. Hrana majorităţii ţăranilor se compune dintr'un amestec de săcară orz şi ovăz stricat, din care fac un fel de mămăligă. Hrana acea-

sta a dat naştere boalei sămănătoare cu pelagra.

În spitalul din Beiuş se află 20 de bolnavi de această boală, doi au murit. Starea proastă a ţăranilor se datoreşte recoltei rele din toamna trecută şi încetarea exploatarei pădurilor, la care erau întrebuiţaţi foarte mulţi lucrători. Prin aceasta s'a sustras poporului posibilitatea de aşi câştiga pâinea.

Simptomele caracteristice boalei sunt crampe foarte dureroase asemănătoare otrăvirii. Mânile şi picioarele li-se înţepenesc. Boala durează 6—8 săptămâni. Nu se cunoaşte numărul total al victimelor. Ameliorarea hranei este singurul mijloc de combaterea boalei.

Pe cale particulară se mai comunică că în spitalul din Beiuş se află 20 de bolnavi otrăvii din cauza hranei proaste. Medicul spitalului, Nyes, a comunicat ministerului de interne ştirile despre ravagiile boalii şi despre starea proastă a ţăranilor.

Ministerul a cerut un raport din partea viceşpanilor. Aceştia au răspuns că nu au nici o cunoştinţă despre o boală prevenită din hrana proastă a ţăranilor. În urma acestui raport, ministerul care era dispus să ajute ţărănimia, a renunţat la această idee.

Se pare că afară de cei 20 de bolnavi din spitalul din Beiuş se mai află încă puţine cazuri. Epidemia e însă în descreştere. Doi bolnavi au murit, 17 au eşit din spital complet sănătoşi.

ŞTIRILE ZILEI.

— 22 Martie v.

În şedinţa de ieri a delegaţiunilor şcolarelor centrale române din Braşov s'au luat câteva importante deciziuni cu privire la ameliorarea stării materiale a corpurilor didactice dela aceste şcoli. Conform rezoluţiei noii legi şcolare şi ţinându-se cont de scumpetea traiului în Braşov s'au stabilit următoarele emolumente pentru un învăţător definitiv: leaţă fundamentală 1400 cor., bani de cuartir 440 cor. şi seară cvinvenii de câte 200 cor. Profesorilor li-s'a votat un adaus de 200 cor. la banii de cvartir şi s'a hotărât întregirea salariilor acelor profesori, cărora nu li-s'a acordat întregirea salariilor din partea statului, în proporţia întregirilor dela stat. S'a mai decis reedificarea edificiului şcolii comerciale. Cheltuielile se vor urca la vre-o 35.000 cor. Ameliorarea lefurilor învăţătorilor şi a profesorilor se va face, după aprobarea consistoriului, începând cu 1 Septembrie 1907.

Prelegerea publică de mâne se va începe la orele 6½ seara. D-l prof. Petrovici va vorbi, precum anunţasem, despre »Urme din Roma antică». Prelegerea va fi însoţită de proiecţiuni cu skioptikonul.

Academia Română va ţine la Luni, 24 Martie curent, ora 2, o şedinţă publică solemnă pentru recepţia d-lui Dr. D. Grecescu, ales membru în sesiunea generală din anul trecut. D-l Dr. D. Grecescu va citi discursul său de recepţiune: »O schiţare din istoria Botanicii». D-l Dr. C. Istrati va citi răspunsul la discursul d-lui Dr. Grecescu.

O bibliotecă moldovenească în Basarabia. Se scrie din Chişineu (Basarabia): În oraşul Bălţi s'a dat autorizarea pentru a se înfiinţa o bibliotecă având şi o secţiune moldovenească. Aceasta a produs o vie bucurie în cercurile moldoveneşti, care nu aveau putinţa să citească până acuma în limba lor maternă.

Medalia »Răsplata muncii pentru biserică» cl. I s'a acordat d-lui Iorgu Dumitrescu, comerciant din Podul Bărbierului, jud. Dâmboviţa (România) pentru-că a clădit o biserică şi a contribuit la clădirea altor biserici, şi a tipărit cărţi cu cuprins religios. Aceaşi medalie a fost acordată d-lui P. Trăistaru din com. Polana Mare, judeţul Dolj, pentru-că a clădit o biserică care a costat 170.000 lei.

Subdirectorul teatrelor române. D-l H. Lecca a fost numit subdirector al teatrelor pe ziua de 1 Aprilie.

Complot contra marelui duce Nicolae. Din Petersburg se anunţă, că poliţia a arestat ieri noapte pe medicul Dr. Frenkel, în a cărui locuinţă s'a făcut o perchiziţie. Se spune că locuinţa lui Frenkel era sediul unui complot militar, care urmărea un atentat contra marelui duce Nicolae.

Infrângerea bandei lui Sandasky. Din Sofia se anunţă: Trupe militare turceşti au surprins în apropiere de localităţile Stanciova şi Seresnice, bandele lui San-

dasky. Intre soldatii turci şi adeptii lui Sandasky a avut loc o luptă puternică. Sandasky a fost grav rănit de două gloanţe. Banda a fugit ducând cu sine numeroşi răniţi.

Al noulea ministeriu al României. Ziarele guvernamentale anunţă în mod oficial următoarele: Actualul minister al agriculturii, industriei, comerţiului şi domeniilor va fi împărţit în două, cu începere dela 1 Aprilie. Localul în care se află acum instalat ministerul va rămâne numai pentru agricultura şi domeniile. Noul minister al industriei şi comerţiului va fi transferat în alt local. Bugetul ministerului agriculturii şi domeniilor, pentru exerciţiul 1908—1909, se alcătuieşte separat de acela al ministerului industriei şi comerţiului.

Concertul d-nei Ella Gmeiner. Mult apreciată cântăreaţă de operă, d-na Ella Gmeiner va da Luni în 6 Aprilie n. un concert în sala Redutei oraşului cu următorul program: 1. a) Ach neige, du Schmerzensreiche. b) Der Mummelsee, c) Schwalbenmärchen, d) Erlkönig—Carl Loewe. 2. a) Authenthalt, b) Wehmut, c) Gott im Frühling—Franz Schubert. 3. a) Wallfahrt nach Kevlaar, Felix Weingartner. b) Loreley, Franz Liszt. 4. a) Der Tod, das ist die kühle Nacht, b) Ein Wanderer. c) Ständchen, d) In stiller Nacht (cântec popular), e) Die Sonne scheint nicht mehr (cântec popular), Johannes Brahms.

Acompaniamentul va fi susţinut de d-l prof. Lassel. Bilete se află de vânzare la librăria Hiomesch şi seara la casă.

O grevă şcolară la gimnaziul din Năsăud. Ziarele maghiare primesc din Năsăud următoarea ştire ciudată despre o pretinsă grevă ce-ar fi izbucnit la gimnaziul din Năsăud: Elevii din clasa VI au părăsit cursurile pentru-că un profesor numit de curând, îi trata foarte sever şi afară de asta şi pentru motivul că în ultimul timp s'a sporit dela 2 la 4 orele de limba grecească. Elevii au ales din şanal lor un comitet al grevei, care să dirijeze mişcarea lor. Directorul gimnaziului şi consiliul profesoral au procedat cu energie contra elevilor, ameninţându-i cu excluderea definitivă din şcoală. Elevii însă nu s'au lăsat intimidaţi ci au formulat într'o adresă către director plângerile lor, însoţite de ameninţarea, că dacă nu vor fi satisfăcuţi, vor raporta inspectorului şcolar şi, la nevoie, direct ministrului faptul, că unii profesori se folosesc la prelegeri de cărţi nepermise (?). În urma acestei adrese cererile elevilor ar fi fost imediat satisfăcute şi greviştii ar fi încetat greva.

Ştirea aceasta ne pare cam ciudată şi neverosimilă.

Procesul atentatului din Barcelona. Din Barcelona se telegrafiază că la procesul atentatului din Barcelona, anarhistul arestat, Ioan Rull, a făcut înaintea juraţilor declaraţii senzaţionale. La deschiderea desbaterilor, Rull, care era foarte palid, a rugat Curtea să se ridice şedinţa şi să se dispună examinarea lui de către medici, de oare-ce nu se simte bine. Curtea i-a refuzat cererea. Rull a declarat că este anarhist, dar că nu are nici un amestec în afacerea atentatului din Barcelona. El aduce acuzaţii grave contra multor republicani şi în contra lui Leroux, care se află exilat în Franţa. Rull susţine că Leroux este acela, care a organizat atentatul contra lui Loubet şi al regelui Alfons. Atentatul n'ar fi fost hotărât în Barcelona ci în Paris. Acuzatul declară că bombele cari au servit la acest atentat au fost fabricate de anarhistul Ferrer cu ajutorul renumiţilor anarhişti Mervales şi Heren. Rull a făcut aceste declaraţii cu o voce aşa de iritată, încât preşedintele a căutat să-l liniştească. Continuând el s'a apărât din nou de acuzarea de a fi luat parte la atentatul din Barcelona şi a declarat, că poliţia din Barcelona este insuficientă şi foarte neglijentă. Rull spune că a prevenit pe ducele Bivona, prefectul din Barcelona, despre atentatul plănuît contra celor doi suverani, dar că acesta n'a înştiinţat autorităţile din Paris. Declaraţiunile acestea au produs o mare senzaţie în public. Se crede însă că Rull a căutat prin aceasta să obţie o amânare a procesului pentru a câştiga timp. La întrebarea preşedintelui de unde le ştie cele declarate, Rull a refuzat să răspundă.

Un distins oaspe în Camera ungară. Camera deputaţilor a avut alaltăieri un oaspe distins. În tribuna magnaţilor a apărut marchisul Of. Bute, membru al Camerei lorzilor şi unul din cei mai mari bogătaşi din lume. Marchisul Of. Bute s'a hotărât, în urma invitaţiei mai multor magnaţi unguri să viziteze Ungaria, unde va lua parte la mai multe partide de vânătoare organizate în onoarea lui. Mar-

ohiesul a apărut apoi și în culoare unde s'a întreținut cu contele Andrassy, contele Esterházy și marșalul Palavicini. Ca să ne facem o idee despre bogăția marchizului englez, menționăm faptul că are un venit de 1000 pfunzi sterlingi pe zi și că pe insula Buta, proprietatea sa, a construit docuri, cari au costat 50 milioane lei.

Opera »Freischütz« se va reprezenta mâine seara pentru prima oară. Se vor da cu totul trei ori patru reprezentațiuni. Bilete se află de vânzare la librăria Hiemesch și seara la cassă.

Luptă pentru alcool. Primarul din Molenbek (Belgia) ordonase ca cârciumele să se închidă punct la mezul nopții din cauza multor scandaluri nocturne ce se întâmplase în acel oraș. Un cârciumar nevoind a se supune ordinului, geandarmii ordonați spre a închide cârciuma se încăierară cu oaspeții, cari erau toți muncitori mineri. Geandarmii deteră foc și răniră vro câțiva mineri mai mult ori mai puțin — doi dintre ei muriră în urma rănilor primite. Dar cu asta nu se sfârși comedia. Minerii esarcerbați asupra primarului puseră la casa primarului vro câte-va patroane de dinamit, așezându-le în legătură cu niște fire electrice. Explozia urmă producând panică. Dar primarul și familia scăpară cu viață.

Disolvarea camerei finlandeze. Guvernorul general al Finlandei generalul Böckmann a sosit la Petersburg să întrevină a se disolva camera finlandeză, carea neputându-se înțelege cu senatul — i-a exprimat acestuia un vot de neîncredere acuzându-l de rusofilism.

Lipsă de lucru în America. După știri sosite din Newyork, în toate Statele-Unite muncitorii fără lucru, săvârșesc excese în fiecare zi. Astfel, Miercuri, a fost în Philadelphia o încăierare sângeroasă, stărnită de muncitorii fără ocupație. Iată ce s'a petrecut: Un antreprenor anunțase, că are nevoie de vre-o câțiva muncitori zidari la construcția operii din acel oraș. Numai decât s'au prezintat la șantier vre-o 3000 de muncitori fără lucru. Inghesuiala devenea din ce în ce mai mare, din pricină că fiecare voia să ajungă în rândurile din față, spre a căpăta ei de lucru. Nu trecu mult și oamenii începură să se certe. Cearta degonoră repede în încăierări violente. Oamenii începură să lupte cu bastoanele și cu cuțitele. Pentru a se pune capăt încăierării, a trebuit să intervină poliția călăraoară. Din cauza turburărilor neconținute, datorite hoșei de lucru, șeful poliției, generalul Wingham, a cerut guvernorului un credit de 100.000 dolari pentru crearea unui corp special de detectivi.

Avis. Din cauza repausului dominical va fi deschisă mâine în cetate numai farmacia d-nului E. Neustädter din Târgul Grăului.

O doborâre de casă răspândită. Căutarea continuă după spirtul (Franzbrantwein) și sarea lui Moll, dovedește că întrebuintarea lor, ca fricțiune alinătoare de dureri reumatice are efect bun. Sticla 1 cor. 90 bani. Se trimite zinic cu rambursă postală, de laferantului curții c. și r. A. Moll, Viena, Tuchlauben 9. În depozitele din provincie să se ceară expres preparatul Moll provăzută cu marca de scut și subscriere. — (4)

„Racoțana“ și funcționarii ei.

Șeica-mare, în 2 Aprilie 1908.
Onorată Redacțiune!

Referitor la comunicatul »Dela adunarea generală a »Racoțanei«, apărut în Nr. 41 al stimatului ziar ce redactați, și la răspunsul mult stimatului și valorosului director al »Albinei« apărut în »Revista Economică« Nr. 11 și reproduș în »Gazeta Transilvaniei« Nr. 53, îmi permit și eu a face câte-va observări și anume:

Că înființarea »Racoțanei« n'am făcut-o intenționat din interese personale, ori familiare, căci eu sunt îndestulit cu oficiul de medic de cerc, care-l ocup acum de 30 de ani în acest ținut, locuit de o populațiune mixtă compusă din Români și Sași. Ca flu eșit din popor, m'am interesat de popor, am contribuit după putință la dezvoltarea și ridicarea lui morală și materială. Dar fiind posesiunea de pământ mai toată în mâinile străinilor, spre a i se da posibilitatea ca la ocaziuni potrivite să-și poată cumpăra și Românul câte o bucată de pământ, am aflat de lipsă a înființa în centrul acestui ținut un institut financiar, care să-i poată ajuta momentan; o reuniune Raiffeisen nu s'a putut înființa din lipsă de membrii, dovadă că acționarii »Racoțanei« sunt partea cea mai

mare mărgineni, abia avem 5 acționari români din loc, și din jur iarăși destul de puțin.

Apoi să nu se creadă că Românii noștri ar fi contras împrumuturile lor numai dela »Albina«, căci aproape în toate comunele săsești se află reuniuni Raiffeisen, ba chiar și o bancă din Budapesta acum vre-o 3 ani a înființat în comuna vecină Poarta o filială, care, dacă nu era »Racoțana«, sigur că acolo ar fi rămas, dar așa după o scurtă durată a trebuit să plece de unde a venit; apoi celelalte multe bănci săsești și una jidovească din Mediaș, Agnita și Elisabetopole încă-și au clientela cea mai mare parte din Români. De aceea am aflat de bine din interes național-economic a înființa în Mediaș și Elisabetopole câte o filială, spre a se folosi Românii de credit românesc: pentruce să nu câștigăm noi ceva dela ai noștri? Cred că a sosit timpul, ca să nu mai îmbogățim cu avutul nostru pe streini, care apoi în loc de recunoștință ne batjocuresc; exemplul recent e Blajul.

În ce privește alegerea direcțiunii lucrului stă așa, că devenind un loc vacant în direcțiune, prin moartea membrului fondator Pavel Popescu, în adunarea generală de anul trecut d-l Bardoși a propus pe nepotul aceluia d-l Ioan Axente preot în comuna vecină Poarta, 3 kilometri departe de Șeica-mare, însă acționarii mărgineni, dacă direcțiunea s'a opus alegerii contabilului, numai de atunci venit și încă necunoscut, au ales în mod demonstrativ pe alt compatriot al lor, care din cauza depărtării de 14-15 kilometri n'a putut face nici un serviciu. La alegerea din acest an direcțiunea cunoscând calitățile și onestitatea contabilului, și luând și aceea în considerare, că în localitate nu se află alți acționari apti, și ca să încunjure neplăcerile cu acționarii mărgineni, care cum se vede, nu mai vreau să țină cont și de dorințele acționarilor de aici, a consimțit la alegerea lui în direcțiune. Apoi cei 2 dirigenți din Mediaș și Elisabetopole ca bărbați de încredere ai institutului, să nu merite nici atâta de a fi aleși în direcțiune, dacă nu li se dă nici un salariu?

Încât pentru cassar și subscrișul, care ca membrii fondatori cred că am dat destule probe, căci altcum nu s'ar fi ridicat institutul la nivelul unde se află astăzi, eu ca director nu m'am folosit de creditul institutului, nici nu mi-am căpătuit nici o rudenie, prin urmare nu pot fi acuzat de nepotism. Încât pentru clarificarea laicului, d-l Ioan Axente, cum îl numește »acționarul«, d-l Lissai a avut toată dreptatea, că la »Racoțana« să poate face excepțiune, de bunăoară alți membrii corăspunzători din loc nu se află, iar pe d-l Ioan Axente n'au voit să-l aleagă, prin urmare a trebuit să fie aleasă direcțiunea așa după cum s'a ales, căci vorbind din experiență, direcțiunea trebuie să fie din membri, cari să facă serviciu, nu numai să aibă titlu și să tragă tantiemă pe nimica, ci să fie în tot timpul la dispoziție, spre a se putea consulta despre mersul afacerilor care nu suferă întârziere.

Încât despre salarizarea ofițanților bine știe »acționarul«, care pe atunci făcea parte din conziliul de supraveghiere, că salariile s'au fixat pe 6 ani, cari au expirat deja, prin urmare ofițanții pretind cu tot dreptul urcarea salariilor, după ce agențele s'au înmulțit în mod considerabil încât nu mai e suficient 2 zile de cassă pe săptămână, la filiale e în toate zilele, ci trebuie ținut în toate zilele; iar mersul afacerilor la filialele din Mediaș și Elisabetopole încă trebuie controlat. Las la aprecierea onoratului public să judece, dacă oficialii în împrejurările actuale pot trăi cu următoarele salarii:

directorul executiv cu 900 cor. anual,
3 contabili à 1200 coroane anual,
2 cassari à 600 coroane anual.
Acuma, dacă factorii competenți ai institutului nu vor lua în considerare justa cerere a ofițanților și dacă în timpul cel mai scurt nu li se vor urca salariile, aceștia cu toată bunăvoința nu vor mai putea exista și vor fi siliți a abziece de oficiu.

Aceștea am aflat de bine a le spune spre clarificarea stărilor dela »Racoțana«.

N. Racoția,
medic de cerc și director al »Racoțanei«.

Bancă nouă românească.

Sub acest titlu ni-se trimite următoarea comunicare-apel:

În Tâșnad (com. Sălăgiu) se înființează un institut nou de bani, care va purta numele »Vulturul«. Institutul se înființează pe timp nedeterminat cu un capital social de 200,000 coroane, împărțite în 2000 acții, de câte 100 coroane.

La subscrierea acțiilor sunt a se plăti 10% din capitalul nominal, adică 10 coroane de acție, și după fiecare acție 3 coroane spese de fondare.

În restimp de 30 zile dela adunarea constituantă sunt a se plăti 20%, adică 20 coroane de acție, — iar restul capitalului se va plăti în rate de câte 10%, la provocarea direcțiunii, care provocare însă nu poate urma mai îngrabă de 60 zile dela terminul ratei ultime încassate.

Subscrierile se încheie cu 1 Iunie 1908. Listele de subscriere, dimpreună cu 10% din capitalul subscriș, adică 10 coroane de acție, plus 3 coroane spese de fondare pentru fiecare acție sunt a se trimite până în 1 Iunie 1908 la adresa avocatului Dr. Corioan Steer în Tâșnad (Tâșnad.) Acest institut nou între membrii săi fondatori are în frunte pe ilustrii bărbați conducători: George Pop de Băsești, Dr. Ștefan C. Pop și Andrei Cosma, precum și pe toți cărturarii și fruntașii cercului administrativ Tâșnad.

S'a simțit lipsa acestui institut în Tâșnad, căci acest oraș e centrul unui jur mare locuit de Români cari în jurul acesta formează granița vieții românești, și s'nt avisați la lupte grele pentru păstrarea caracterului românesc, și pentru ca să nu se contopească în elementele străine de număr mai mare. Dela Tâșnad numai un pas e până la Nagykaroly (Careiul-mare) și Debreczen (Dobriținul) unde deja elementul român dispăre cu totul în cel maghiar. Trebuie să avem aici în Tâșnad un zid tare, o fortăreață națională, unde Românul de soarte pribegă să fie ajutat în necasurile lui, — să nu fie silit a alerga la vetre străine, unde interesele lui nu sunt respectate și unde din grițarașii adunați cu sudoarea feței sale el singur își face o armă în contra ființei sale de Român.

Cu încredere ne întoarcem dar cătră întreg neamul românesc și așteptăm sprijinul aceluia, peprucă luptă grea am început: a lupta pentru acel ideal sublim, ca Românul să învețe a trăi din ale sale puteri, ca așa să fie tare... să fie fericit.
Tâșnad, 2 IV 1908.

I. T. Cosma.

Varietăți.

Un profesor din Heidelberg, Dr. A. Koch, a prezentat de curând auditorilor săi, pe cel mai vechiu ziar din lume, care se păstrează în biblioteca universității. El e format din 12 pagini purtând pe prima pagină, de-asupra, data din 1609. *Cuvântul înainte* semnat de un oare-care Johann Carolus arată că ziarul se publică de mai mulți ani și că eurmarea mai multor încercări de mai înainte. Colecția anului 1609, care formează un volum de 115 pagini, are între altele scrisori de prin Francfurt, Bruxelles, Haga, Lyon, Roma, Veneția, Viena, Praga.

Acesta e cel mai vechiu jurnal din Europa și chiar din lumea întregă, dacă cumva nu se vor găsi pe viitor altele mai vechi în China — ceea ce e cu putință.

La Școala de înalte științe sociale din Paris s'a început la 29 Februarie un curs asupra operii geniale a lui Dante »Divina Comedie«, de cătră Riccioto Canudo. Acuma deci se face cel dintâiu pas spre a se studia sistematic opera lui Dante într-o școală academică din Franța.

Se știe că în Florența încă de pe vremea lui Boccaccio poporul e chemat odată pe an, ca să audă cetinduse și explicându-se câteva cântece din acest mare poem al renașterii. Și asta se face de cătră profesorii și criticii cei mai vestiți, pe care li are Florența.

Studiul lui Canudo va apare apoi într'un volum intitulat: *Evangelhia morală mediteraneană*.

Salutul public.

Pe când în timpurile vechi la începutul erei creștine țara minunilor era Asia, azi pe terenul științelor esacte e America, unde minunile științelor produc fel de fel de mașine, prin care se înlesnesc în mod admirabil industriile, înlocuind brațele muncitorilor, cari după cum se știe s'au înmulțit prin emigrări continue din Europa și din extremul orient — China și Japonia — așa încât guvernul Statelor Unite din America a fost silit a lua măsuri prohibitive, iar bătrâna Europa se sbuciumă a moraliza lumea, care a apucat de mult pe o pantă prăpăstioasă a necredinței, — să nu zicem și mai mult a materialismului »a tout prix«.

Lupta pentru existență e azi aprigă, individul ca și popoarele, cari nu pot ține pas cu progresul rapid economic, sunt în

pericol a fi înghitite de cei ce stau la înălțimea științelor economice sociale.

Dar să ne întoarcem la tema noastră. În Engiltera s'a format o societate de moralizarea năravurilor decăzute sub titlul de mai sus. »Oamenii salutului public« au ramificațiuni în toată lumea. Deunezi un membru al acestei societăți s'a rătăcit și în România cercând, dar în zadar, ne spune ziarul »Viitorul«, a-și câștiga discipuli.

Tendința acestei societăți este a răspândi moralitatea în toate clasele societății omenești. Nu putem de astădată intra în detaliuri ci semnalăm numai în treacăt, că una din doctrinele ei principale se bazează pe axioma: să iubești pe vecinul tău mai mult decât pe tine însuși, va să zică un altruism esagerat.

Societatea asta s'a format încă din 1860. Autorul ei era un anumit Mister Barth, om tânăr cu imaginație inventivă. El se adresă cătră cei desnădăjduiți — și prin rugi, prin ajutoare materiale, consolări și sfaturi li făcea fericiti.

Din micul acesta început s'a înjghebat un întreg regiment de asociați, cari își au regulile lor de conduită în toate împrejurările vieții, au formule de credință asemănătoare cu ale francmasonilor, jurăminte și alte esagerațiuni, dar produc și foloase abătând pe mulți nenorociți din calea peirei.

Anecdota.

Odată un învățat se plimba pe un lac, într-o barcă condusă de un luntraș.

Învățul, foarte pedant, întrebă deodată pe barcagiu:

— Dumneata ai învățat filozofia?
— Nu șce-i ala, boierule, răspunse modestul creștin.

— Atunci nenorocitul, ai pierdut de pomană un sferț din viață. Dar matematica ai învățat-o?

— Nici p'asta să mă ierți boierule.
— Val de tine, — replică cu dispreț savantul — ai pierdut două sferțuri din viață! Dar literatura ai învățat-o?

— Neam de neamul meu! protestă luntrașul

— Trei sferțuri din viață ai pierdut degeaba păcătosule!

Emoționat de siguranța, cu care boierul cărturar îi prezice pierrea, luntrașul făcu o mișcare greșită de lopoți și barca se răsturnă.

Învățat și luntraș căzură în apă. Imediat acesta din urmă opintindu-se să iasă la mal strigă:

— Ai învățat să înoți boierule?
— Nu! gemu savantul.
— Apoi atunci ai pierdut toate sferțurile din viață!

ULTIME ȘTIRI.

Budapesta, 4 Aprilie. În ședința de ieri s'a început discuția specială asupra punctului al doilea din proiectul revizurii. Contra proiectului au vorbit deputații Nagy Gy. și Mezöffi, prezentând mai multe propuneri.

În culoarele camerei ungare s'a discutat ori și afacerea vicepreședintelui Rakovszky, care a amenințat pe dep. Lucaciu că-l va palmui. Justh a spus că Rakovsky neagă, că ar fi spus astfel de cuvinte. Dep. Lucaciu a declarat cătorva ziarști următoarele: Alaltăieri un coleg al meu, deputat din partidul naționalităților, care a vorbit în mijlocul unui mare șgomot, a fost apostrofat de vicepreședinte cu următoarele cuvinte: *Afară! Măgarule! Dobitocule! Lașule!* Am întrebat atunci pe vicepreședinte, cui sunt adresate aceste cuvinte. El mi-a răspuns că și eu sunt un laș. I-am răspuns că el este laș că insultă pe alții știind că nu i se poate cere reparație pe calea armelor. Vicepreședintele sări în sus și strigă: *Taci sau te palmuesc!* Îmi pare bine că deputații Iuliu Maniu, Ivanka și Pop au adus la cunoștința camerei aceste fapte, cari s'au pierdut în șgomotul ce domina în cameră.

Roma, 4 Aprilie. Se anunță că Bülow va vizita și pe Papa cu ocazia sosirii sale la Roma.

Domnii abonați ai foicei noastre, cari nu și-au reînnoit încă abonamentul sunt rugați a-l reînnoi cât mai curând ca să nu li se întrerupă regulata espedare a ziarului.

Administrațiunea
»Gazetei Transilvaniei«.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor respons.: Victor Branice.

Publicațiune.

Avem onoarea a aduce la cunoștința On. proprietari de case, că lucrăm conștientos Planuri și pre-liminare de spese pentru

Canalizări la case și lucrările împreunate cu canalizarea,

in Biroul nostru tehnic, și numai in cazul când nu am fi însărcinați cu lucrările socotim 2% după suma preliminată.

Dăm garanție pentru execu-trea exactă a lucrărilor.

Anunțări se primesc in Biroul nostru:

Colțul Stradei negre Nr. 68
Telefon Nr. 194.
și Calea Gărei (Fabrică Nr. 58/c.
Telefon Nr. 178.

Cu toată stima

Demeter Gärtner & Co.

Intreprindere ardelenască de Betonaj și Asphalt.

104,8—8.)

Cerința principală a frumseții este Teintul frumos

Fie care Dama îl poate avea folosind

MARGIT-CRÈME

a lui FÖLDES.

Margit-Crème este un cosmetic fin cu miros plăcut, imprimându-i îndată o molătată ca catifelea, în 19 zile se schimbă pielea perfect și dispar toate urmele pistrelilor, petele de fect și orice necurătenie de pe față.

Un avantaj are Crème aceasta, că nu acoperă pielea cu grăsime, nu o face lucie ca alte creme din contră dispare lustru pielei ca și pudra, și în urma acesteia se poate folosi și peste zi. Hrărește pielea, câștigând o freschețea ca de copil și molătată ca catifelea.

Are avantaj important, că nu conține argint viu sau plumb, prin urmare este nevinovată.

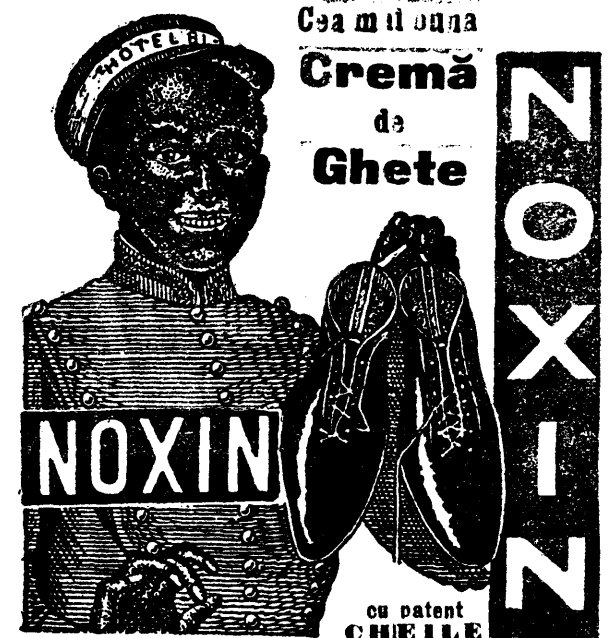
Prețul: un borcan mare cor. 2.—, mic C. 1 Margit-Săpun —70 b. Margit-Pudră C. 120 b Margit-Pasta de dinți C. 1. Apa de obraz C. 1

Producător: Clemens v. Földes farmacist în ARAD.

Comandă de 6 Cor se trimite franco. Se capătă la farmaciile: Jul. Hrnung, Emil Jekelius, Fr. Kelemen, V. Klein, Rud. Kuger, Eugen Neustädter, H. Obert, V. Roth, Franc Stenner, Teutsch & Tartier drug în Brașov și la farma Kernel Demeter în Orăștie.

NOXIN

NOXIN

Cea mai bună Cremă de Ghetă

NOXIN

cu patent CHEILE

Se capătă in toate prăvăliile mai mari The „NOXIN“ Co.

Londra: E C 57, Finsbury Street
Wiena XVIII.: Willy Weingärtner S. Muey-Strasse 13
Telefon 22149.

Paris: 125, Rue Montmartre
Budapesta, VI.: Brüder Hochsinger.

Cărți de rugăciuni.

Cărți de rugăciuni întocmite de protopresvitul Căpitan C. Ocea, cu apr. barea Consistoriului Arhiepiscopesc ortodox oriental din Ceraul cuprinzând diferite rugăciuni, rugăciunea de seară către d-l nostru Isus Christos, rugăciunea păzitoră cântarea de laudă pentru sfânta Naștere, Rugăciunile în zilele de peste săptămână, Liturgia de Duminecă, Acatistul binevestirii, Canone, Rugăciuni de pregătire pentru iertare, Rugăciunile din ziua Nașterii Domnului, Rugăciuni de cuprins felurite etc.

Tote aceste cărți sunt în diferite legături de la cele mai simple până la cele mai luxose. Tote însă sunt foarte frumoase și elegante. Prețul lor este felurit.

Carte de rugăciune de Calistrot Cora sunt cu: Cor. 1 40, 1 60, 1 80, 2 40, 2 60, 7 —, 8 40.

Lauda lui Dumnezeu: cor. — 90, — 60, 1 80, 2 40, 2 60, 2 80, 3 10, 3 50.

Cheia Raiului costă: — 75, 1 20, 1 40, 2 —, 3 50.

Versurile nașterii Domnului nostru Isus Christos, . . . — 12.

Visul Nașterii de D-zeu — 12.

Sonorul său frumos răsună în urele, lanso-căutari la momentul Domnului nostru Isus Christos de Uscenscu . . . 24.—.

Epistolele a Domnului nostru Isus Christos ce a trimis-o Dumneșdind ceriu, . . . — 24.

IOAN PETEU

prima fabrică de luminări de Ciară și Parafină din Ardeal.

BRAȘOV, La doi po. umbi.

Oferă luminări de ceară albe pentru biserici, comercianților cu prețul de

fl. 41-50 suta de kg.

Comandele să primesc numai până la 25 Martie a. c.

Prafurile-Seidlitz ale lui MOLL

Veritabile numai dacă fiecare cutiță este provădută cu marca de apărare a lui A. MOLL și cu subscrierea sa.

Prin efectul de leucire durabilă al Prafurilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celor mai ce biciose la stomac și pânțec, în contra căreilor și aeriei la stomac, constipației cronice, suterinței de ficat, congestiei de sânge, hemoroidelor și a celor mai diferite bôle femeiesci a luat acest medicament de casă o rămandire, ce crește mereu de mai multe decenii încôce. — Prețul unei cutii originale sigilate Corone 2 — Fabricațiile se vor urmări pe cale judecătorească.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabil numai dacă fiecare sticlă este provădute cu marca de securire și cu plumbul lui A. Moll

Franzbranntwein-ul și sarea este foarte bine cunoscută ca un remediu popular cu deosebire prin tras (trotat), alină durerile de șoldină și reumatism și a altor urmări de răcoă.

Prețul unei cutii originale plumbate cor. 1.90

Săpun de copii a lui Moll.

Cel mai fin săpun de copii și Dame, fabricat după metoda cel mai nou, pentru cultivarea rațională a peleii, cu deosebire pentru copii și adulți. — Prețul unei buci cor. — 40 b. Cinei buci cor. 1.80

Fiecare buastă de săpun, pentru copii este provădută cu marca de apărare A. Moll. — Trimiterea principală prin Farmacistul A. MOLL Wien, I. Tuchlauben 9 c. și rez. furnisor al curții imperiale

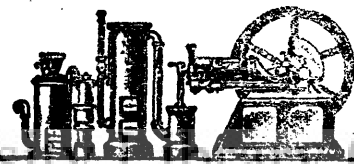
— Comandă din provincie se efectuează dilaie prin rambursă postală —

La depozite se cere anumit preparatele provădute cu iscălitura și marca de apărare a lui A. MOLL. Depozite în Brașov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Victor Roth și en gros la D. Eremos Nepoșii

Puterea motrice cea mai sigură și perfectă:

Fabricat de rangul prim Motoare pentru sorbirea gazelor

SAUGGAS-MOTORE

Intră bucată la încălzirea cu Antracit, Kooks, pecem și că buni de lemn

Funcționarea cea mai eficientă și regulată

Cea mai sigură !!! GARANȚIE !!!

Spese de funcționat ca 1 2 bani de HP.

Permanent în depozit: Motor de ulei și Benzin. Lo. mobile și Garantiuri de înblătīt.

— Condițiuni favorabile de vată — B. DÉNES, Motor-Budapest, V., Lipót-körút 15.

Preț curent și devis gratis! (84,8—20.)

Numai sticlele nume SICULA sunt veritabile

Apa de savor SICULIA din Măinás.

Cea mai bună apă vindecătoare și resorțoare.

Dispare imediat a creala.

Neintrecută pentru escortarea aștitului și ușurarea flegmei.

Intrece toate peile minerale în casuri de catar al gâtului, a o gânelor de respirație, plămâni, stomac, intestine, ri nichii, bejica

DEPOU principal pentru Ungaria:

RÁZAY KÁLMÁN,

Regele bervez lui sărat Bpest, József-körút 37. Telefon Nr. 59—64

Se capătă în toate farmaciile Drogerie și prăvăliile de dulcitate.

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei“ se pot face ori și când pe timp mai îndelungat sau lunare.

18.000 metri, resturi de pânzării de in RUMBURGER,

fine înalbate, fără cusur.

Lungimea resturilor 4 până 18 metri pentru cămăși, albitori de pat se capătă cu

50 bani metru.

Resturi alese dela 14 până la 18 metri lungime cu 55 bani. Trimi-teri de probă cel puțin un pachet de 5 kilo (circa 45 metri) cu rambursă

Leinen Weberei, Náchod 23. (Böhmen).

115,1—8.

AVIZ!

Experiență de mai mulți ani în lucrări de conducte de apă și canalisări, mă pune în stare de a execu-ta On. proprietari de case, instalații nouă de Closete cu clătirea de apă ieftin și practic, și dau garanție deplină că nu inghiață.

Planuri și preliminar de spese liferez în scurt timp.

Firma de instalație Alfred Widmann, Strada Castelului Nr. 51.

Telefon Nr. 326.